

Рагозіна В.В. Дошкільникам про художній музей

Дитина дошкільного віку надзвичайно допитлива і це її нормальний стан – дізнаватися про все на світі. Саме пізнавальна активність є одним з критеріїв її повноцінного соціального і пізнавально-творчого розвитку. У дошкільному віці поряд з багатьма предметами, явищами і речами важливо забезпечувати її художньо-естетичне виховання – знайомити з мистецтвом своєї країни і світу, надавати різноманітних художніх вражень, комуніціювати на мистецькі теми, залучати до ігрової діяльності на цю тематику. Що це дасть дитині? Художні враження, почуття радості і насолоди від зустрічі з мистецькими творами, первинний досвід спілкування з дорослими і однолітками з приводу мистецьких творів чи подій, бажання творити самому у різний спосіб – різними художніми засобами (малювання, ліплення, музикування та ін.).

Що для цього потрібно зробити дорослим – батькам чи вихователям? Насамперед, слід поцікавитися про створення естетично-наповненого середовища – його можна створювати самому, наприклад, естетично оформити дитячу кімнату чи відповідного куточка у дитячому садку, де дітей долучають до сприймання репродукцій творів різних видів мистецтва (живопис, графіка, скульптура, декоративно-прикладне мистецтво та ін.) у альбомах чи на інтерактивній дошці, проводять заняття з художньо-творчої діяльності. Але разом з цим ніщо не замінить дитині спілкування з справжніми – «живими» творами митців - скульпторів, художників, майстрів декоративно-прикладного мистецтва у музеях.

Як познайомити старшого дошкільника з музеєм? Як організувати першу зустріч з музеєм так, щоб не відштовхнути дитину мистецького «храму», а викликати інтерес і бажання приходити сюди ще й ще? Варіантів щодо цього багато і важливою є первинне повідомлення про музей. При цьому зазначимо, що не варто одразу ж викладати дитині багато інформації про музей, його різновиди і експонати, митців і їх творів - візуальної у тому числі, а також намагатися показати «все»: організувати тривалу екскурсію у музей, переглядати там експозиції – поки що це не для дітей старшого дошкільного віку. Краще час від часу невеличкими «порціями» знайомити дітей з різними аспектами музейної діяльності (наприклад, що таке музей; хто відвідує музеї; хто працює у музеї; що знаходиться у музеї та ін.), грати в ігри у контексті музейної тематики, обговорювати одну (і тільки одну!) за одне заняття картину чи інший мистецький твір, виконувати цікаві завдання, близькі змісту картини та ін. - тим самим дорослі демонструватимуть, що пізнавати мистецтво і у музеї, зокрема, цікаво.

Що можна розповісти старшим дошкільникам про музей.

Колись дуже давно стародавні люди вірили у богів і складали легенди про них. Найголовнішим серед богів вважався Зевс. У цього бога було 9 дочок, яких називали музами. Кожну музу наділяли талантами. Серед них були муза віршів і музики, муза танцю, муза театру та інші – кожна відповідала за якийсь талант.

Прадавні люди уявляли муз у вигляді молодих і красивих жінок. Люди прагнули стати такими ж довершеними як музи і тому вправлялися у музиці, танцях, акторстві та інших мистецтвах і науках. На честь муз будували палаци – музеї, тобто будинки для поклоніння музам.

Завдання для дітей: вихователь показує репродукції з зображенням 3-х муз (*Евтерпа – муза поезії і музики, Каліопа – муза поезії, Мельпомена – театру*) і просить вгадати, за що відповідає та чи інша муза (діти звертають увагу на інструменти у руках муз: Евтерпа – з флейтою, Каліопа – з дерев'яною паличкою і дощечкою для письма, Мельпомена – з маскою і висловлюють свої припущення. **При цьому ім'я муз називати не обов'язково!**).

Музей – слово сучасне і означає приміщення, де виставляють різні речі, твори мистецтва для огляду людськи. У музеї ці речі й зберігаються. Сьогодні існує дуже багато музеїв – як традиційних, де демонструють наприклад, картини, що стало вже звичним для сучасних людей, так і нових, цікавих й децю несподіваних своїми експонатами.

Завдання для дітей: вихователь пропонує розглянути фото (або у вигляді слайдів) експозицій різних музеїв і назвати що в них зберігається та відповідно як називаються ці музеї (музей народного посуду, музей писанки, музей живопису, музей іграшки, музей води та ін.). Як діти здогадалися про це?

А чи знають діти, що крім надзвичайно цікавих – музею динозаврів, космонавтики, хліба та багатьох інших, створено ще такі непередбачувані, як наприклад, музей сновидінь, музей унітазів тощо. Слід запитати у дітей: які експонати, на їх думку, можуть бути у цих музеях?

Візит до музею передбачає обговорення з дітьми **правил відвідування музею** (до речі, як і будь-якого закладу, де теж існують правила). Чудово, якщо дорослі потурбуються про таку розмову напередодні, наприклад, за кілька днів. Щоб уникнути словесних вказівок, порадимо застосувати форми завдання і обговорення – з тим, щоб дошкільники самі здогадалися чому саме так слід поводитися у музеї. Запропонуйте їм піктограми: *подивіться на ці знаки-малюнки. Вони сигналізують нам про правила поведінки у музеї. Чи можете сказати що це за правила? Шість «не можна» у музеї:*

Піктограма 1: не бігай – інакше не зможеш розглянути експонати.

Піктограма 2: не кричи – інакше заважатимеш собі й іншим.

Піктограма 3: не розмовляй по телефону – відволікатимеш інших людей.

Піктограма 4: не чіпай експонати – їх можна пошкодити.

Піктограма 5: не фотографуй експонати – спалах фотоапарата шкодить їм.

Піктограма 6: не їж у музеї – це не їдальня!

Окрім всього шести правил «не можна», у музеї дозволяється багато чого «можна»: розглядати експонати, милуватися ними, радіти спільному з друзями огляду картин чи інших творів, слухати екскурсовода, виконувати цікаві завдання від нього та ін.

Запропонуйте дітям старшого дошкільного віку поміркувати над питанням «Для чого люди ходять у музеї?» і обговорити його у групі. Можна показати кількахвилинний ролик з мережі Інтернет про відвідання дітьми будь-якого музею.

Цікавою для дітей буде інформація про те, що існують такі музеї, де з експонатами можна активно взаємодіяти. Наприклад, у Музей-експериментаріумі, (м. Київ) відвідувачі проводять досліди, щоб дізнатися про властивості різних матеріалів – води, заліза, дерева, світла та ін. *Підсумок вихователя:* люди відвідують музей щоб отримати задоволення від перегляду творів мистецтва та інших експонатів, пізнати нове про речі чи явища, поспілкуватися з друзями.

Музей можна влаштувати самим спільно з іншим дітьми й дорослими. Вихователь може запитати у дітей яку б музейну кімнату вони хотіли створити у себе в дитячому садку та обговорити переваги для дітей такої кімнати. А можна запропонувати **завдання для малювання:** намалювати частину музейної кімнати, яку хотіли б створити діти.

Згодом старших дошкільників слід познайомити з спеціальними музеями, де знаходяться твори мистецтва – картини, скульптури та інші твори – **художніми музеями**. Саме сюди приходять відвідувачі, щоб переглянути твори художників, скульпторів та інших митців.

У контексті заняття можна попросити дітей виконати **цікаве завдання:** впізнати серед людей різних професій художника, а потім з'ясувати чи правильно кухар, музикант, художник, шахтар, будівельник вибрали собі робочі інструменти. Дошкільники надзвичайно люблять **завдання**, коли їм потрібно відшукувати помилки, допущені художником [1, с. 46]

Пізнання будь-якої інформації не може розглядатися поза практичною діяльністю дитини-дошкільника, тому конче необхідно запропонувати практичні завдання – вони допомагають доповнити уявлення дітей про художній музей, збагатити їх враження, зорієнтувати у художніх поняттях, розвивати творчість, набувати художніх умінь, а отже, є багатофункціональними.

Завдання: (має на меті надати первісних уявлень про жанри живопису - портрет, натюрморт, сюжетна картина, не називаючи їх) домалюй картини в цій художній галереї: на першій картині - намалюй себе, на другій картині – букет квітів у вазі, на третій - морське чудовисько [3, с. 4-5].

Завдання 2 (має на меті продовжувати формувати первісні уявлення про жанри живопису – портрет, натюрморт, пейзаж, не називаючи їх): знайди серед цих творів художника картину із зображенням:

- людини,
- природи,
- фруктів, овочів, посуду[1, с.47]

Вихователь підсумовує, що діти познайомилися і малювали портрет (картина із зображенням людини чи людей), пейзаж (зображення природи), натюрморт (зображення фруктів, овочів, предметів посуду), казково-фантастичну

картину (зображення фантастичної чи казкової події). Подібні завдання стануть першим кроком для дітей на шляху пізнання ними дивовижного світу мистецтва.

Сьогодні відвідини музеїв перетворилися на цікаве й змістовне дозвілля і корисне пізнання, що несе радість і захоплює, оскільки в музеях для малюків і дошкільників розробляються цікаві програми – з іграми, квестами, завданнями, що прийшли на зміну традиційним екскурсіям. Тож музей запрошує своїх маленьких відвідувачів!

Використана література:

1. Гордиенко Н. Лучшие развивающие игры и головоломки. Книга 1 / Н. Гордиенко, С. Гордиенко . – Х.: Веста, 2008. – 112 с.: илл.

2. Рагозіна В.В. Художньо-освітня діяльність музеїв мистецького профілю з дітьми дошкільного віку та школярами / В.В.Рагозіна // Горизонти освіти. Науково-методичний журнал. – 2012. - № 3(36). - Севастополь, Рібест. – С. 50-56.

3. Томсон Р. Юний художник. Книга для творчості.- К.: «Махаон-Україна», 2014. – 96 с.